

Socialdepartementet

Remiss av slutbetänkande SOU 2018:53 Översyn av maskinell dos, extempore, provningsläkemedel m.m.

Er beteckning S2018/03762/FS

Kriminalvårdens remissvar omfattar endast maskinell dos eftersom extempore beredningar används ytterst sällan och provningsläkemedel inte är aktuella. Däremot används av patientsäkerhetsskäl maskinell dos som huvudsakligt administrationssätt vad gäller läkemedel, något som också uppmärksammats av utredningen.

Utredningen uppger att av 6.000 intagna inom Kriminalvården får 3.800 dosdispenserade läkemedel. Det bör dock påpekas att detta antal är vad som gäller vid en given tidpunkt. Sett på årsbas är det avsevärt fler individer som får/har fått dosdispenserade läkemedel eftersom ett större antal individer passerar på häktes- respektive anstaltsplatserna under ett år. Exempelvis är det 8-10.000 personer som årligen roterar på de drygt 4.000 anstaltsplatserna. Det innebär att sett ur årsperspektiv så är antalet individer som får dosdispenserade läkemedel motsvarande det antal som får sådana i ett genomsnittligt stort landsting/region.

Utredningens nämner olika utgångspunkter för sina överväganden och förslag. Kriminalvården instämmer i flertalet av dessa, att maskinell dosdispensering är tillverkning enligt läkemedelslagen, att den aktör som bedriver dosdispenseringen också ska ha ansvar för expedieringen och att de operativa krav som ställs på dosapotek bör behållas. Utredningen konstaterar att fördelningen av kostnaderna för dosdispenserade läkemedel inte avspeglar nyttan, och ansvaret mellan landsting och kommuner. Detta uttrycks som att det finns en potential för fördjupad samverkan kring kostnadsfördelning och hur kraven på tjänsten ska vara utformad. Vidare menar utredningen att dagens modell för pris och ersättning för dosdispenserade läkemedel inte är utformad för detta distributionssätt vilket får negativa konsekvenser för dosmarknaden. Dosapoteken får sina inkomster genom handelsmarginalen och den så kallade dospengen. Utredningen visar att dospengen för många landsting har satts väldigt lågt och i flera fall till noll eller till och med minus (att dosapoteket betalar landstingen för doserna). Detta innebär att intäkterna förskjuts till handelsmarginalen eller eventuella tilläggstjänster. Även för Kriminalvården har dospengen sjunkit och är enligt utredningens beräkningar 85 öre 2017 trots att den vid upphandlingen sattes till 3,41 kronor. Utöver de risker och problem som utredningen tar upp kring ersättningsystemet vill Kriminalvården lyfta ytterligare ett problem, nämligen vad som händer om inget dosapotek vill lämna ett anbud till Kriminalvården vid kommande upphandlingar. Eftersom de volymer läkemedel som Kriminalvården använder är relativt små i jämförelse med de upphandlingskluster som landstingen formerar kan Kriminalvården som aktör bli mindre intressant om merparten av ersättningen tas ut som handelsmarginal. Det är också av denna anledning som det för Kriminalvården är av betydelse om det finns viss skyldighet för dosapotek att tillhandahålla dosdispenserade läkemedel för alla aktörer på marknaden. Det kan finnas skäl att redan belysa på vilket sätt Kriminalvården kan koppla sina upphandlingar till de kluster som upphandlar för Regioner/landsting.

REMISSVAR

Datum
2018-11-12Vårt diarienummer
2018-20940

Kriminalvården förordade i sitt remissvar på Läkemedels och apoteksutredningen (SOU 2014:87) utredningens huvudförslag vad gäller prissättning och utbytbarhet av maskinellt dosdispenserade läkemedel. Detta förslag avfärdades emellertid och Nya apoteksutredningen tar upp fyra olika tänkbara modeller för hur ersättningen ska utformas. Kriminalvården tillstyrker utredningens huvudförslag att dosapoteken enbart ersätts för inköpskostnaderna och en dospeng, men inte tillåts ha en handelsmarginal. Förslaget innebär en ökad transparens, tydliga regler för konkurrens och öppenhet mellan de olika dosapotekens tjänster. Vad gäller "veckans vara" är Kriminalvården mer tveksam. Många klienter är tveksamma till byten av läkemedel och risken ökar också för förvirring kring vilken läkemedelsbehandling som pågår.

Kriminalvården ser också positivt på förslaget att Upphandlingsmyndigheten ska ges i uppdrag att upphandlingarna till maskinell dosdispensering kan vidareutvecklas. Genom att Kriminalvården är en så liten aktör jämfört med landstingens upphandlingskluster, skulle en uppdelning av avtalen på leveransavtalen göra Kriminalvården attraktiv som upphandlare men troligen också gynna myndigheten prismässigt.

Detta yttrande har beslutats av Anstalt- och häktesdirektör Hanna Jarl efter föredragning av medicinsk rådgivare Lars-Håkan Nilsson. I den slutliga handläggningen av ärendet har även deltagit Enhetschef Christina Källgren Pettersson.

Hanna Jarl

Lars-Håkan Nilsson